

Falten pàgines

Romanticisme musical Català

No podem els catalans dir
mal del romanticisme. Aquest ^{era} una
foruerada que segons el cornestible
que trobà va fer desgràcies, o netejà
l'ambient, o va moure reaccions
despertant la consciència dels pobles.
A nosaltres els catalans, ens deixen-
dà l'esperit que estava enrogit i
oblidat del que ~~to~~ erem i del que
haviem estat. En el nostre tempera-
ment assecurat, equilibrat, bon tros
positivista hi feu un gran be ^{aquella} ~~la nostra~~
intreçada al sentiment i a la ima-
ginació, aquella enarborament
amorós ^{però} ~~als~~ temps medievals.
Amb el record dels castells i moner-
tis, del feudalisme i de les
corts d'amor, dels còslars i
trobadors, dels subirans ama-
dors de la gentilesa, el nostre
esperit que estava a clofet i
endormicat per una ^{clau} dominació

política i cultural, es deixen d'acumular
 d'un somni, es palpa, es retorba
 a si mateix i es redreça amb
 una nova i virginal energia. I
 llavors, com a la claror d'una nova
 albada, tota vida catalana, tan
 material com esperital, va perdre
 una enèrgia i una empremta amb
 una coloració brillant i prome-
 tedora, d'una esdevenir vera renaixen-
 cia del geni de Catalunya.

Vincent D'Indy en el seu

fa una afirmació molt justa: diu
 que l'art musical va sempre en re-
 tràs de les altres manifestacions culturals,
 en les noves modalitats que apareixen
 en les noves posicions de l'espirit
 humana. Així veiem com en ple senai-
 xement, quan les belles arts estan en-
 dominades per la dèria de resuscitar
 el pensament i formes del passatisme,
 llavors, és quan la música reneixent
 de tot el basatje sentimental i
 cultural de l'edat medieval llavors
 és quan la música deuenotlla fins
 a la perfecció les formes polifòniques,

que corresponen plenament al període
 gòtic. En música no s'inicia el
 ver ventit del Renaixement fins al que
 en 1600 la cèlebre cameratta florentina
 volia resuscitar la tragèdia grega amb
 (qual) intenció dona lloc a l'innuenciu
 del recitativ i a la preponderància
 absoluta de la melodia, fent-la
 regina i reuorera sobre tota polifonia
 que restava a un terme completament
 secundari, i com a serventa humil
 de una pura melodia. ~~Des~~ ^{Des} citant
~~Quan l'art barroc regnava en l'ar~~
~~quitectura i en altres belles arts, en~~
~~la música~~ generalment la mui-
 rica ha sentat la última de les
 belles art que ha rebut la influència
 de les noves modalitats portades
 per les noves circumstàncies que
 envolpen la generació que s succeïen.
 No els menys a l'aparèixer el
 moviment romàntic a Catalunya,
 la música no fou pas tardu per
 a respondre hi d'una manera
 ben espontània i amb molta e-
 flicàcia social. I cal notar

4
a casa nostra)
que no comencem per aquesta, que
en podríem dir renouancio nu-
ri' al al romanticisme per
la més alta jerarquia ~~municipal~~, ^{municipal}, ~~trino~~
per o professional de la tiria
per la classe més humil,
popular, aixecada o guanyada
per un geni tanke popular,
per un humil fill del poble
però vident sentimental del
de una reintegració ^{artística} al sentit
de raça; per un obrer que perdent
les societats pirines per el treball
~~manu~~ que's dedica s'arborà
en la dèria d'educar l'humil
treballador amb el geni del
cant colecciu. I at, el que ni es-
culten haurien endevinat que em
refereixo al nostre poble Anselm
Clavé.

Deixen doncs que us parli
d'un reuot que no vin^{men} personal,
mes vint de d'una generació jove,
de la meitat en la nostra Catalunya.

a mitjàs del segle passat,
 de la que rebent el ^{influència} ~~subministament~~
~~del romanticisme~~ ^{de la depenent} ~~l'ideal~~
~~rebuïda~~ ^{una vera renaixença} ~~per un ideal naixent~~

La línia més característica
 musical del nou moviment
 musical d'aquella època
 la veig representada per
 en un artista que encara que no
 era per un músic de professió
 sinó que més que tot era
 un literat, sentia i compre-
 nia la música amb una
 gran veemència a què l'er-
 criptor poeta Dan Pierrer.
 Aquest home ^{tenia} era una naturalera
 sensible, delicadíssima i sub-
 til que s'impregnà del
 moviment romàntic amb un
 fort sentit de dignitat i equi-
 bri. Ell reflectà a Catalunya
 el romanticisme alemany
 subleat d'un ideal noble

i' lluminos. En la redacció
de "Las Rellenas d' España" En
Piferrer hi demostra tot "gust" caritatiu al roman-
ciant, alemanys i catalans dels temps passats,
medievals, tota l'atracció
per les clareses cavalleresques
i religioses, tot l'encís de
la història paterna en la que
tenia de més poètic "de
idealitat disquisidora. I aquest
sentiment del parat parta-
va a la comprensió i al gust
de les característiques
~~de les característiques~~ que en
cara restaven en els usos
i costums populars de les
característiques, lliçons dels
temps que hiesen. I el l'alemany
arriba fins a moralitzar aquella
el gust l'apreci i el gust del
sent popular que Herder re-
mougué amb la seva obra
de "La Ver del Poble"; i Piferrer

Vall copiar El matein ^{confensa + 6hs} Pifferer la
le del ren romanticisme ^{alemany} que era
el que carpremia les intel·ligencies
més preclares del nostre país: "Del
reno del Norte calió aquella voz de
regeneracion que dió nueva vida
al arte y a la ciencia; allí ~~el~~ prime
ro que en toda parte se volvió
la vista al genio popular y reli-
giós de la edad media, que es
el verdadero y único paradero poé-
tico de la naciones modernas.;
en Alemania con su Goetz de
Berlichingen Goethe arrancó el
secreto de su existencia al último
período de aquella generacion
robusta; allí Schiller, levantán-
dose poco a poco en alas de su
corto genio sobre el caos del
Materialismo, cantó el himno
de la humanidad entera, idealizó
el carácter del hombre bien como
la mas sublime maravilla de

universo celebró el triunfo del
 alma inmortal humana, grande,
 fuerte, bella y libre; allí Bürger,
 Fieck y Wieland oyeron el
 eco de las tradiciones que oíra-
 ron de los rios y por encima de
 las antiguas selvas germánicas, en-
 viaban las generaciones poradas,
 y pulstron con osadía éneida
 el arpa de los cantos populares
 y del sentimiento; allí Herder
 con sus grandes estudios sobre
 los costumbres y las institucio-
 nes de los pueblos, observó el
 primero el fondo de la poesía
 que la nacionalidad atrasa: allí
~~los hermanos Augustos y Federico~~
~~Göthe con los mas admirables~~
~~y profundos recursos de la~~
~~crítica, por ellos elevados tal vez~~
~~a' demerada altura, han predicado~~

el culto poético del espíritu cató-
 lico de la edad media, y ri entre
 las nichas de la Escócia Walter
 Scott abrió una vez que fué
 llenando los ámbitos de todo
 el mundo civilizado, en los
 alemanes bebí los principios
 del romanticismo que el
 ha tejido y convertido en tipo
 de verdad, perfección y har-
 monía. Allí Mozart reveló
 que la música dramática podía
 y debía ser algo mas que mera
 formas externas y agradables, y
 mostró como han de expresarse
 de la lucha de las pasiones y
 los misterios de la fantasía; allí
 en el sentimiento y en el ele-
 mento popular primitivo basó
 Weber el desarrollo de sus ideas
 y de allí las melodías de Schu-
 bert, ora religiosas, ora melancólicas.

7

que era mistic de temperament,
es prene' deservida tot el
lentit d'aquell clam que ~~era~~
venia d'alemanya i fou aqui
en la nostra Terra la ven
clamant en aquest desenvol-
lament de la reconeixensa
de la virtut racial del
cant tradicional del poble.

En Píkeres no fou pas tal en
aquest desenvollement; altres figures
eminentes del nostre Renaixement
de l'esperit patri li feien bella
i transcendent comparangia: En
Marian Aiguiló i En Manuel
Mili i Fontanals; L'Aiguiló
l'enamorat mallorquí, En Mili
el savi, patriarca de la nostra
literatura i de la de les terres
castellanes. L'Aiguiló hi aporta
tota la dolcesa de les terres ma-
llorquines, En Mili tot el vent
i fregor del mar de Catalunya.

oro vertico, siempre popular, y en
mañanera, han venido a desterrar
el amanerado ~~como~~ como de ópera
de las canciones, que debieran ser
la lírica de la música. . . .

l'opéra italienne ressemble en ab-
solut à ce que l'on trouve
dans les opéras italiens.

+
Però En Piferrer ⁸ fou el renovador
~~el centre~~ ~~es la~~ ~~veu~~
hi pren una harmonia més
purament musical. Ell era
un ver coneixedor de la bona mú-
sica. En les seves crítiques mu-
sicals publicades en el Diario
de Barcelona, del any 38 fins
al 48 que morí, molt iove
encara, s'hi troba una comprensió
i una evidència verament sor-
prenents. I el seu gust pel cant
popular, la penetració de la
seua virtut pel renovellament
de l'art, ulls avorats i afeblits ja
per el romanticisme decadent
italià, li dicten conceptes
que són veres profecies, netes
l'art de l'avenir. O qui ~~potria~~
podríem copiar quasi tot un
seu article necrologia d'un
músic mort en la flor de la

ventut : que En Piferrer consi-
 derava com un gran intusiu
 d'un art verament racial, Par-
 lant de la característica essencial
 de la mítica d'aquell seu a-
 mic sempre ent un moment
 Miquel Ribera, ~~de~~ escriu: " Pero
 ese quito, ese tinte melancólico,
 pertenece al país que le vio na-
 cer; y en los cantares con que
 el montañés catalán hace re-
 sonar las hondanadas y las
 concavidades de sus espesas
 cumbres, en las baladas con
 que nuestras madres nos con-
 cibieron en la infancia el
 meollo de la inocencia, hallan-
 se aquella ternura melancó-
 lica, o quella triste alegría,
 o quella gravedad solemne, o
 quel sentimiento que enardece
 el corazón y humedece los

ojos, bien como si fuese eco de una
 vida pasada o si expresare a' nuestra
 alma el presentimiento de una
 idea hasta entonces oscura; halla
 se a aquella elevacion de las notas
 y tránsito a' la cuarta, que es
 un elevamiento y expansion
 del espíritu, a quella sencillez
 del período, a quel cerrarlo con
 un mismo refran, a quella mono-
 tonia aparente, que tanto se
 aviene con los grandes espacios
 y las grandes perspectivas de la
 naturaleza, y que poca a' poca
 invade todo nuestro ser a' la
 manera con que la niebla, sub-
 liendo del valle, lentamente
 todo lo cubre; a quel acabar
 en tercera, que prolongando el
 sonido deja la conclusion co-
 mo incierta y perdida entre el
 murmurar de los pinos, el mur-
 mullo del viento y los rumores
 de la montaña.

Desseguida el nostre crític afirma
que declara que el cant popular
de tota Espanya pren les diferents co-
racterístiques de les diferents regions
de la península. La seva afirmació
~~es veu~~ és feta ^{per a} ^{com a} ^{un} ^{exemplar} ^{de} ^{la} ^{opinió}
~~correcta~~, ^{general} ^{de} ^{la} ^{clau}, de que per mi-
rica espanyola volament volament
) entencués la derivada dels cant
populars d'Andalusia. En el
mateix article del qual havem
copiat les expressions del senti-
ment que li produïa la cançó
del nostre poble, i hi troba una
afirmació que demostra la seva
vidència verament extraordinària
sobre la trascendència del cant
popular en el desenvolupament
del cant ~~la~~ ^{municipal} artístic
desenvolupament del art municipal. La
seva afirmació conté el programa
que han rebut les escoles de les au-
toritats municipals europees, ja
que diu: « Nosaltres xifrem el
^{desenvolupament} ~~desenvolupament~~ i l'essència de l'art en
l'harmonia de l'element popular

19

primitiu amb la correcció i l'experièn-
cia de l'exposició moderna.

Es curiós observar com, tan en
Píkerri i En milà, com més
tant En Pelag Biri, en les con-
fiances populars, hi sentien
tots una fonda melancolia,
com una ven misteriosa i
sobrenatural, una granetat es-
pecial i sobrehumana. Ho era
deant al sentiment romàntic
que'ls dominava. Ells quasi no
sentien altra música que la
del teatre, música de Rossini,
vibrat, de Bellini, de Donizetti,
les primeres òperes de Verdi.
En altres concerts que es donaven,
en circumstàncies especials, com
per la vinguda a Barcelona d'un
personatge real no hi sentien
altra música que
les simfonies de Rossini. La
del Guillem Tell, era la
gran peça de fusca que s'otomava

Quasi es pot dir que per aquella bona sent
 la violoncel·la de Krumpholtz era com a la violoncel·la de Krumpholtz. 13
 Rubadalia, i en aquells concerts de Krumpholtz.
 donava algun val de torn
 i trans, amb els quals el ma
 teix Pierrer, i ni la turismona.
 El gran Lirt vivia a Barcelona
 l'any 55 donant dos concerts que feren
 ben l'admiració d'aquells nostres
 avis. En Pierrer fa la crítica
 del segon concert que donà el seu
 pianista. Tot l'article és un diti-
 rambe de l'execució del gran mo-
 xic del piano. Però el repertori
 era tot un apoteosi de l'òpera
 del dia. Hi havia obra clàssica
 ni una verament pianística ro-
 mantica del piano. Tot eren
 luterres de probe tema,
 de Bellini, de Donizetti, de
 Gucce, de la Norma. Fins ni
 feia, sembla, una circumstància
 sobre si les dos motines de les
 toros del ^{seguint un cant apoteosi de l'òpera} pueblo i la cabaletta
 del rondó final de la Louambula
 sobre aques tema, produïa les
 div. d'obres

arpeggios, les variacions, ¹⁴ les
modulacions, les trinos, ^{mo}
largs i ^{ma} díficils, les
crescendos i les accents placa-
dos que per tan ràpids pare-
ien una misma harmonia
igual i continuada como un
crescendo. Llist coneixia bé
els públics d'aquella època i els
donava gust sense per cap am-
pliment a l'art veient que ell
tan ^{admirava} coneixia i ^{perfeccionava} admirava. I és
que Llist era el ^{múltip} romàntic més
complet de l'època, ^{filtrat de}
tota la complexitat ^{d'aquell sentiment romàntic} i d'un ide-
alisme exaltat i d'una ^{extracuriositat} recerca
d'home de món, i així enllaçar
nou al públic vulgar i ^{amb el seu geni} al ^{amb el seu geni}
amb el seu geni deixava ad-
mirats tot l'èlite del món
artístic.

Així els nostres homes intelec-
tuals i artistes ^{refirmats} sentiment, al

en carar-se amb els cants populars
 de la terra els substituïa tot un
~~nou~~ sentiment autènticament
 nou sota els, Allò era l'anti-
 teri de l'òpera italiana i dels
 valors de Strauss. Les modalitats
 antigues tan austeres al costat
 del major vulgar i menys plom-
 ber del teatre, els hi semblava
 com un resó misteriós de les
 edats passades, com ^{un} buf d'altre-
 fumba que'ls sorprendia. A quells
 modalitats antigues no les podien
 clavar, sentir en la església en
 el cant gregoriana, perquè aquest
 havia de venerat en el cant
 pla, com anomenaven clava-
 al cant de litúrgic, amb la
 qual de veneració havia perdut tota
 la reverència dels temps antics. Així
 En Pícher, En Milà, l'Ascoli
 i molts d'altres En Pelas Briz, en
 tots els ^{seus} recullien i atimmaven
 la cançó totalment popular catalana

16

hi Trobaven cosa ciura, iudites,
que's correnien, perquè tan s'adeien
amb l'ideal romàntic que's domi-
nava.

Però els nostres músics profesio-
nal de llavors enllara emescats com
estaven amb l'italianisme teatral, no
saheren posar atenció en la
virtut de la cançó que's intel·lectuals
els renyalaven. Bons tècnics al
guns d'ells, la cançó popular els
devia semblar menyspreable. Hi
havia En Mateu Ferrer, mestre de
capella de la Catedral y director d'ò-
pera en el teatre, home ja vell i que
era respectat com un gran mestre.

En Saldoni, qui tenia certa cul-
tura i publicava esmerides dels
músics espasals. En Vilanova &
qui En Pitarres considerava molt,
ja prèviament influència alguna influen-
cia del cant popular ^{però sobretot l'empie} per a la cançó
com element a posar per a una altra generació.
En Mirra Pastoril, a qual s'executo
en la nostra Sen fins a la publicació
del Motu Propio de París x que des-
+ que es barcelonins estimaven com cosa pròpia.

terrà del temple la ¹³mirada ^{impropia}
~~del temple~~ la cura de Déu. Però ~~tots~~

El mestre Olibas mirava d'Itàlia tant
ahorà on havia estat deixada de
Mercadante a qui ~~el~~ deixable
considerava com el geni ma-
xim de la música sèria.

Però tots aquests mestres no
podrien pas atalarar-se de la
causó del poble ni venen l'efi-
càcia ~~per~~ ^{per a} la renouació de l'art. En
Piferrer en l'article que he citat
me; amunt celebra cordialment
la influència de la causó en
la composició del ~~tòrre~~ ^{picarista} mi-
rò Miguel Riera; però aquest
mòdi molt ariat, i ve en-
cara i per tant no seu pas
~~de~~ que en podríem dir escola.

No per dir l'any 45 que un
humil obrer qui ^{guon} perdut el sentit
de la vista, ~~debut~~ ^{debut} per el feball ma-
nuat, havent de ~~deix~~ abandonar el
feball manual la intenció

No fou fins l'any 50 que un home humil, però amb una dèria forta al cor, empenen la força de fer cantar el poble amb l'idea de millorar-lo i de reeducar-lo. En Clavé aquest home era En Clavé, típic exemplar del romàntic democrata. Era home de completa bona fe, qui amb una certa instrucció primària, amb el contacte que havia tingut amb la classe obrera, havent exercit l'ofici de Turner que havia de dir-los per manca de valut, portava ~~adins tot això~~ i havia sentit cridar a aixecar el nivell moral i cultural del poble humil. Com a medi, ~~se sentia~~ ^{armat} d'una vera intenció musical, pensant l'art musical col·lectiu, el fer cantar a chor la massa anònima del poble.

El romanticisme en ell va prendre una modalitat d'abnegació per a bé del propi, de fer bé a la humanitat en la seva part més humil. En Clavé al fons del cor hi cercava una gran benedictió

i el seu temperament era el d'un artista verament genial. La seva ideologia democràtica que esportava a molta part de la ortodòxia barcelonina, en el fons, era d'una amorositat, d'una bondat tota evangèlica. Ell que a estones féu de polític, no era res més que un home d'un bon oblidat per una nova intuïció social artística. En Claret fou el promotor de l'esp. la modalitat barcelonina vicensentista. Un estudi profund de la seva obra en donaria la història d'aquella societat popular burgesa; amb el seu socialisme que en podríem dir amb el seu dèu de l'esbarjo bonatxó, però també i sobretot amb un ideal naixent, de redreçament i amb una intuïció i un sentiment de les valors reals i perennes, dels valors estètics i culturals, reals i perennes, En Claret tot això i més troba.

Tots aquests elements es troben en l'obra social artística i social humana del nostre d'aquest home nostre home singular.

Era aquella época ~~era~~ com una albaada
 del esplendori renaissance modern
 de la nostra Catalunya. Les forces
 econòmiques present gran volada, enra-
 bentien el ~~cor~~ nostre ^{amb un bon punt d'èxit} cor social i
 el romanticisme ^{(deixondria el}
 nostre esperit. El gran Balneari dona-
 ra el temps del nostre pensament
 a les idees filosòfiques universals,
 la nostra història resurgia a la
 nostra ~~ulls~~ radiant de glòria, la
 nostre llegendes encenen la nostra
 literatura i les nostre cançons dei-
 xondrien el nostre cor una
 sensibilitat tota virginal pura
 i salubre. D'aquesta albaada en
 Clavés n'ei el rossinyol
 que canta en la arbreda encan-
 xopa de la rosada de la nit.
 N'ei el cant profeta d'un nostre
 endevinador gloriós. Completament
 incansable, el seu cant porta
 un optimisme una sana i
 senzilla alegria, que contes
 tota la força vigor del nostre
 esperit encara jove, però enpen-

ciclica moderna. Un sol motiu,
l'inicial es va repetir ~~en~~
varies voltes, però sempre amb
ritme diferent, matisant amb
diferent caràcter l'alegria fresca
de la matinada

L'alba sonriu:

Canta lo gall:

Fresca rosada

Ruixa la vall.

"L'alba sonriu:..

El resnel motiu s'inicia sol, pur,
anant de la mediant a la tònica representant
en la dominant, "Canta lo gall." Els
~~tenors~~ amb ritme plaçit, grouca-
dor, de ~~seu~~ ^{seu} manera amb un ritme
a sis-vuit. "Canta lo gall." Els te-
nors prenen la tònica ^{alta}, ritmada
~~per l'au cant~~ ^{per l'au cant} pel ^{motiu} ~~herald~~ de
la dolça matinada, "Fresca rosada mi-
~~ra la vall~~ resolent amb un ^{simple}
cromatisme sobre l'acord de tònica.
"Fresca ~~rosada~~ ^{rosada}, Ruixa la vall." Les
veus verament resolen amoroses,
per la humida fresca. I canta el
"Bell rossinyol," amb vera tendresa

les esclatar en flor meravello-
 sa, i començ la melodia amb
 un esclat d'amorositat, amb ^{un} ~~tant~~
 ament limpiu, elegant i com pre-
 veder. El mistic poeta requeria
 descrivint el despertar de la natu-
 ra, no pas amb to de transcendèn-
 cia no pas amb els ulls d'un ~~poeta~~
 sentiment pantecista, sinó amb
 un cor reussit refrescat per la
 matinalda virginal. For de la llora
 corren els pullets pinclant, l'oca
 es rabeja en l'estany cloquejant
 « la tartana viuda plora en la ubaga,
~~forteta~~ dolça afalaca l'ansa a les
 flors ». Fa sortir el pastor sonant
 el forca tonada, « amb la blanca ca-
 breta i el raig badallex ». « Quatlls
 i llebres poblen la ubaga ». Fota
 la natura s'amon amb l'aire dolcet
 i el pastor canta la trova d'amor,
 amb un aise ritme lleuger nertit
 pel mateix maten primer que
 s'ha tornat lleuger al mori-
 ment deixendut de tota la natura

És innegable que l'obra d'En
 Clavé té un temps verament
 catalanès. És ~~música~~ personal i
 al mateix temps de raça. És música
~~dictada~~ popular en el sentit ple
 sentit que ve del poble i va
 al poble. És popular per la sub-
 stància i per la forma, però també
 és personal, porta el resell del
 temperament i geni de l'artista que
 l'ha creat. En l'època aquella
 època s'feia l'apologia de la
 cançó popular. En Píterres en fou
 el primer apologeta. En Vila-
 publicà les seues "Observacions",
 amb invèntes de la policia de
 la cançó. Però no, havia encara
 publicant cap tornada. L'artista que
 vulgués conèixer la havia d'anar
 directament al poble. En Clavé era
 home de ciutat, però tenia el daler

29 ~~JK~~

de tot conèixer ho perquè el seu
esperit estava àvid de tot conèi-
xement i la seva sensibilitat hi va
servir de teta nova sensació. Ell, doncs,
més que un conèixedor del cant
del seu poble, fou un adevina-
dor de la seva essència, i ell
per això la seva melodia té tot
un caràcter ben personal en can-
ta que ben del poble del seu
autor. Encara, podrien dir més,
podrien assegurar que la rai-
sa aquella mítica és i es sent
ben personal i al popular en
talem és un tipus encara un tipus
de melodia del pla vuitcent-
ista del Pla de Barcelona. Hi ha
un resort ~~de la~~ ^{de la} ~~clon~~ ^{clon} més que de mon-
tanya, una bondat ben nostra ara
l'una amb ^{una} la modalitat vuitcentista
especialment inconfundible del
vuitcent; dit així d'explicar perquè
que és inconfundible.

30

que empeltat en el temperament
verament popular de la nostra ra-
ça donà un fruit savorós
d'un regust ben diferent del
convencionalisme, que es cendrà en
altres ambients, ~~aquell moviment~~
~~espiritual~~ ~~malaltia~~.

Si En Clauí en ser més amb
text castellà el trobem sovint
~~que vulgar~~ ^{que vulgar} / en canvi en
empiar el text català ~~te~~ una
vera amorositat i una extraordi-
nària fortitud / encarnant-
se-li a quell regust romàntic
de baixa èl·li que premia el car
de la plebs / en canvi en em-
prar el text vernacle pren una
vera amorositat i una extraor-
dinària fortitud. Fortitud pri-
mitiva i racial, tota catalana. És
precisamen més extraordinari d'a-
questa vigoria el trobem en els
Jocs Níquets de Vall. Expressió
plena del seu geni creador.

Una descripció que pren el element
 popular, però que'l recrea de nou,
 i'el fa veure i'el magnifica.
 El Clau^{es també un} pren l'ànima del
 poble i se l'assimila i viu en
 la mateixa fortitud i es mou en
 la seva mateixa alegria i exulta
 en els seus mateixos cant, i tonca
 des, però que les transforma amb
 el seu geni donant les seves
 vida i més magnificència.
 Ell és el geni popular, fidel
 a la seva ànima i al seu temps
 racial. És la mateixa rava
 de la raça que la bullida. Els
 Xiquets aixequen cartells de
 cors i ànimes catalanes, i'el
 eleven amunt, amunt amb la
 força dels seus braços. Abaix
 les arelles clavades a terra,
 amb els peus de les cames
 nervudes; al mig, a mig aire,
 els braços enllaçats a grups
 en estreta germanor, a dalt
 el xaneta gloriós, l'ideal, m

cant en l'aire, el noi lleuger,
 la flor de la raça cridant
 victòria. Les gualles triven
 glorioses, els timbals redoblen
 com un troi del l'arrell del
 nostre esser potent i triom-
 fant. El cant de la terra
 tot ho aquanta amb el seu
 alei vibrant. En el nostre
 lirisme que és la esser una
 raça; és l'ànima que és a-
 quanta i que és fa esser un
 poble. En clarí el Cantar
 del poble en dona i realitza
 la el timbal del que ha d'esser
 el nostre art; l'expressió
 i el sosteniment de la nostra
 forta personalitat.